

25 JAAR SESAMSTRAAT Oorbellen voor leniemienie mogen weer

De bewoners van **Sesamstraat** vieren binnenkort hun 25-jarig jubileum. **Studio** vroeg de bespelers van Pino, Tommie en leniemienie naar de ins en outs van de bekendste straat van Nederland.

‘**W**e hebben een danser nodig, wil jij niet?’ vroegen ze vijftienvintig jaar geleden Grijspeirt, regisseur bij de BRT, tevens danser, die toevallig tussen decorstukken ronddoolde. Tja, waarom ook niet. Voor hij het wist werd hij in het pak van Pino gehesen. Nog steeds vinden studenten het interessant als Grijspeirt op de filmacademie vertelt dat hij ooit Pino speelde.

Met heimwee kijkt hij erop terug. Zwaar was zijn rol. Want de eerste Pino was lijviger en grover dan de Pino van nu. ‘In de pauzes tussen de repetities door kregen ze me niet meer uit dat pak. Dat werd aan een soort reuzenbretels opgehangen, zodat mijn schouders even vrij waren.’

Mopperen doet de huidige Pino, Renée Menschaar – een professionele poppenspeler, zoals de anderen – niet meer sinds ze ‘Pino de eerste’ heeft gesproken. ‘Mij hoor je niet meer klagen.’ Maar het blijft een beetje behelpen binnen in het gevederte. Een hoepel om de heupen, de voeten in de poten gestoken, gaat de arm tijdens de opnames langdurig omhoog om de kop van Pino in de lucht te tillen...

Doch alles went. ‘We hebben stretchoefeningen en doen aan yoga,’ verklaart Menschaar. Stomend heet is het binnenin: niet zelden wordt 40 graden Celsius gemeten. Reden waarom tijdens de repetities ‘de kop eraf’ gaat. In het pak bevindt zich een ingebouwde monitor zodat Pino in spiegelbeeld kan zien wat ze doet. ‘Je went er-

Tommie, Pino en leniemienie

aan,’ meent ze. ‘Ik kan nu in de spiegel mijn haar knippen.’

Punkhaar

Pino is de jongste van het drietal dat door Aart, Sien, Gerda, Hakim, Frank en de andere grote mensen in *Sesamstraat* omringd wordt. Hij is de liefste, drie jaar oud en nog een beetje naïef; Tommie is ongeveer vijf, lief maar ook een beetje ‘weird’, volgens zijn bespeler: ‘Hij laat kinderen de andere kant van dingen zien en dat is nodig want kinderen zijn een beetje conservatief.’

Ieniemienie is de oudste: zes, ze kan al een beetje lezen. Eigenwijs, het voortouw nemend en praktisch ingesteld, zo typeert Cathrine van Woerden haar karakter. Ieniemienie deed later dan Tommie en Pino haar intrede. Ze verving de bleke poedel Troel: een wat kleurloze vriendin van Tommie, die vanwege dat feit het veld moest ruimen.

In vergelijking met Pino is Tommie een ‘watje’. Wat in poppenspelerstermen zo-

veel betekent als gemakkelijk te bespelen. Tommie wordt bezielde door poppenspeler Bert Plagman, die ook eertijds Pino heeft gespeeld. Volgens Plagman moet Tommie’s simpelheid niet onderschat worden. ‘De grootste expressie heeft hij in zijn ogen. Een klein knikje naar links en hij is droevig. Een klein knikje naar rechts en hij is blij. Tommie is minder naïef dan Pino, ietsje ouder ook. En iets ondeugender. Hij geeft kinderen de kans dingen niet leuk of lekker te vinden, hij lust bijvoorbeeld geen haver-mout. Als een schrijver heeft bedacht dat hij dat moet eten, laat ik hem dat met veel tegenzin doen,’ verklapte Plagman ooit in *Vrij Nederland*. Veertig schrijvers werken er beurtelings mee aan de serie. Niet allemaal kennen ze de figuren evengoed, laat staan dat ze weten waar Tommie nu wel en niet van houdt. Overigens is echt eten in *Sesamstraat* taboe, daar zijn de poppen te kwetsbaar voor. Een revisie kost gauw zo’n 10.000 gulden. Tommie drinkt dan ook alleen maar

FOTO: S. LEENDERT JANSEN

geprepareerde glaasjes melk; slagroom is scheerschuim. Renée Menschaar was lang de rechterhand van Tommie, letterlijk. Want net als Ieniemienie moet Tommie met twee personen bespeeld worden. 'We waren goed op elkaar ingespeeld als Tommie. Samen een shaggy rollen en koffie roeren met zijn tweeën: peanuts.'

Taboe

In de beginjaren van *Sesamstraat* was het roldoorbrekende karakter dwingend aanwezig. Sien was almaar aan het timmeren in een tuinbroek, Frank aan het breien en Ieniemienie moest met auto's spelen. Dat is nu anders, verklaart Van Woerden. Oorbellen voor Ieniemienie mogen weer! Ook in andere opzichten weerspiegelde *Sesamstraat* de tijdgeest. Zo was ook het spreken over geld in de beginjaren taboe – want kapitalistisch – evenals snoep. Er werd bij heuglijke gebeurtenissen in *Sesamstraat* getrakteerd op kaasblokjes en mandarijnenpartjes, memoreert Van

Woerden. Kon er de laatste jaren nog wel eens een glasbak en biobak prominent in het zicht staan, *Sesamstraat* is minder beleerend en meer humoristisch geworden in de loop der jaren, vinden de poppenspelers. Meer dan de cognitieve vaardigheden staat de emotionele ontwikkeling centraal. Wat doe je als je ruzie maakt? Het weer bijleggen. In Amerika is ruziemaken een taboe, zoals ook de blote billen van Frank, en poep roepen kan echt niet. Renée Menschaar noemt een ander verschil: 'In Amerika zijn de poppen karaktervast: de ene is lief, de ander stout. Behalve bij Bert en Ernie die nagesynchroniseerd zijn, hebben wij de karakters van de Nederlandse *Sesamstraat* veelkleuriger gemaakt; immers mensen zijn niet alleen maar vrolijk of alleen maar chagrijnig.' De poppenspelers zijn nu de studio ingedoken om zes weken lang de programma's voor het hele jaar op te nemen. Dat is op zich al een feestje.

Ellen de Vries

Op 4 januari bestaat *Sesamstraat* precies 25 jaar. Het speciaal gemaakte jubileum-programma heet 'Ei'. Gedurende het hele jaar is er elke zondag een prominente Nederlander te gast in *Sesamstraat*. Ze spelen allemaal een scène en lezen een verhaaltje voor aan Pino, Tommie en Ieniemienie. Gasten van januari:
7 januari: Wim Kok
14 januari: Freek de Jonge
21 januari: Ruud Gullit
28 januari: Denise Jannah

TOEN WAS GELUK HEEL GEWOON

COMIC HOUSE OOSTERBEEK
TEKENINGEN: ERIC HELVEL
SCENARIO: REIN POST

